

Tomažičeve pohorske pravljice in še druge. Na osnovi tega gradiva, revialnih in časopisnih objav ljudskih pripovedi je sestavil Jakob Kelemina Bajke in pripovedke slovenskega ljudstva (1930) — kljub pomislekom, ki so jih izrazili kritiki, epohalno knjigo, ki predstavlja pripovedno bogastvo vseh slovenskih pokrajin in je opremljena z znanstvenim dokumentarnim aparatom in izčrpnim Mitološkim uvodom.

Tudi Bolharjev izbor pravljic je splošno slovenski. Na osnovi dosedanjih knjižnih izdaj in periodičnih publikacij prikazuje slovensko pravljico v razponu enega stoletja, od tedaj dalje, ko so se zanjo začeli zanimati in so jo zapisali. Razumljivo je, da ti zapisi niso vedno idealni in ne odgovarjajo zahtevam znanstvene folkloristike, pač pa pripovedujejo o odnosu naših zbirateljev do ljudskega slovstva. Milko Matičetov ugotavlja, da so samo zadnji trije zapisi klasični vzorci povsem preprostega pripovedovanja. Vendar moramo priznati uredniku spoštljiv odnos do gradiva; nikjer ni samovoljno posegal vanj. Bolharjev izbor Slovenskih narodnih pravljic je »uporabna« knjiga, namenjena branju, spoznavanju slovenskega duhovnega zaklada, vendar nudi avtor v opombah zahtevnejšemu bralcu tudi najnujnejšo znanstveno dokumentacijo. Navaja točen naslov pravljice, zapisovalca, pokrajino, kjer je bila pravljica zapisana, prvo objavo in variante.

Danica Zupančič

SREČANJA

ŠESTDESETLETNICA GUSTAVA KRKLECA

Dne 25. junija bo dopolnil šestdeset let pesnik Gustav Krklec; letos tudi mineva štirideset let, kar je izšla v Zagrebu njegova prva pesniška zbirka »Lirika«. V razponu tega časa je Krklečeva umetniška osebnost ustvarila delo, ki sega s svojimi najznačilnejšimi dosežki med vrhove hrvaške pesniške umetnosti. Zbirke »Srebrna cesta« (1921), »Ljubav ptica« (1926), »Izlet u nebo« (1928) in še nekatere, tja do »Darov za Bezimeno« (1942), do »Tamnice vremena« (1944) in »Treh poem« (1949), so postaje na razvojni poti enega najtipičnejših pesnikov razdobja med vojnoma, hkrati pa že s svojim naslovi simbolizirajo Krklečevo umetniško hotenje.

Kakor je bil na začetku poti, tako je ostal Krklec do današnjega dne izrazit lirik. V času, ko je premagoval v sebi vplive tiste stilne anarhije, ki je bila skupen imenovalec za nebrzdani tok raznih »-izmov« po prvi svetovni vojni, je našel pot k sebi na srebrni cesti osebno intonirane, subjektivistične in vendar ne brezsebinske in brezidejne poezije, tiste, ki karakterizira njegove prve zbirke. Skozi razigrano življenjsko pomlad »Ljubavi ptica« in »Izleta u nebo« je sredi viharjev nove vojne prinesel svoje darove Bezimeni, tej sorodnici Blokove Neznane dame. V »Tamnici vremena« je spregovoril s pesniškim jezikom ljudi, ki so z občutljivo, bolno vznemirjeno in vendar za heroično akcijo nesposobno dušo doživljali barbarstvo ustaške tiranije.

Od tod se je rešil z novo, objektivizirano, pogosteje tudi epično-lirično poezijo, kakor jo najdemo v »Treh poemih« in v Krklečevih poznejših pesmih z njihovim priključkom na stvarnost nove družbe. Življenjski optimizem in tiha elegičnost, erotična opojnost in trezno presojanje časa, kipeča barvitost pejsažev in muzikalna spevnost čustvenih razpoloženj — to je hkrati s kvalitetami formalnega značaja vtisnilo Krklečevi vezani besedi značaj umetniško pomembne izpovedi. Mimo tega je spisal nekaj knjig v prozi, tako zlasti zbirko esejev in feljtonov »Lica i krajolici« (1954).

Gustav Krklec je z novimi izraznimi sredstvi nadaljeval linijo hrvaške moderne, vnašal v poezijo rilkejevsko prizadevanje po izražanju nedopvedljivih odtenkov emocionalnega življenja, ne da bi podlegel čemur koli, kar je prehodno vplivalo nanj: ne ekspresionizmu in ne Rilkejevi poetiki skrivnostnega in nedoumljivega. Ostal je združen s svojim časom, svojim tlemi in z množičnim življenjem svojega naroda. Doma iz Hrvatskega Zagorja se je rad vračal k brezam in rumenim poljem domačega kraja, k zidanicam nad zagorskimi vinogradi, v svet, ki so ga opevali Matoš, Galović, Krleža in drugi.

Kot rojaka iz pokrajine ob Sotli je Gustava Krkleca že zgodaj zamikala slovenska dežela; kajkavsko narečje ga je približalo tudi našemu jeziku in naši slovstveni kulturi. Prebiral je slovenske pesnike in jih prevajal. Njegov prevod Zupančičevega »Cicibana« je doživel dve izdaji. »Sonetni venec« je skušal dognati do odtenkov, ki jih niso dosegli drugi prevajalci. Prešerna v srbohrvaščino, prevedel je tudi posamezne pesmi Zupančiča, Gradnika, Sr. Kosovela, Fr. Albrehta, P. Golie in drugih. Iz naše proze je prevedel dve knjigi Ivana Bratka, sedaj pa pripravlja večji izbor iz spisov Juša Kozaka. Prav posebno prizadeven je Gustav Krklec kot esejistični spremljevalec in kronistični informator o slovenskih književnih pojavih; na tem področju je njegova bibliografija kar izredno bogata.

Za šestdesetletnico Gustava Krkleca je pripravila Državna založba Slovenije večji izbor njegove lirike (okrog 1500 verzov) v prevodu Kajetana Koviča, Petra Levca, Janeza Menarta, Toneta Pavčka in Jožeta Udoviča. Tako se je Krklečeva lirika, doslej znana samo ožjemu krogu slovenskih poznavalcev hrvaške in srbske poezije, približala vsem tistim, ki jih mika vezana beseda v našem jeziku; izpolnjen je bil tudi moralni dolg nasproti temu prijatelju slovenske literature.

B. B.

» ULYSSES « — USODA ROMANA

Habent sua fata libelli. Ko je avtor našega romana James Joyce, eden izmed štirih angleških pisateljev, ki so imeli po mišljenju poznejših kritikov v času med obema vojnama največji vpliv na svoje mlajše sodobnike in na razumnike na obeh straneh Atlantika (ostali trije so bili Virginia Woolf, Edward Morgan Forster in Aldous Huxley), prišel poleti leta 1920 z obsežnim rokopisom svojega »Ulyssa« v Pariz, si skoraj ni mogel obetati, da bo za delo našel založnika.

V njem je bil še živ spomin na težave, ki jih je imel z objavo svojega prvenca v prozi »Dublinčani«, ki ga je bralo in odklonilo kar dvaindvajset založnikov, preden se je našel nekdo, ki ga je hotel tiskati, toda ko je bilo